

13.1.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi ajoneuvolain ja ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Yleistä

Autoliitto kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa. Kokonaisuutena arvioiden hallituksen esityksen luonnos on hyvä ja kannatettava muutos. Se lisää kilpailua, vähentää autoilijoiden kustannuksia ja mahdollistaa joustavamman saatavuuden katsastuksen osalta. Uudistus on mahdollista toteuttaa ilman merkittäviä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen.

Katsastustoiminnan riippumattomuus muusta ajoneuvoihin liittyvästä toiminnasta

Riippumattomuusvaatimuksesta luopuminen esitetyllä tavalla on perusteltua, koska sen kiertäminen on ollut nytkin mahdollista. Aiemman kokemuksen perusteella osittainen vaatimuksesta luopuminen ei ole aiheuttanut ongelmia.

Uudet direktiivit ja niiden tuomat muutostarpeet kansalliseen lainsäädäntöön

Esityksessä esitetään katsastustoiminnan laajentamista direktiivin perusteella mm. moottoripyöriin ilman määräaikaiskatsastuspakkoa eli vaihtoehtoisilla toimenpiteillä. Mopojen ja moottoripyörien katsastuksella ei saavutettaisi liikenneturvallisuus- tai ympäristöhyötyjä. Näiden ajoneuvojen rakentaminen ja virittäminen on niin helppoa ja nopeaa, että ko. ajoneuvon saattaminen katsastuskelpoiseksi katsastuksen ajaksi olisi vaivatonta. Vastaavasti virittäminen katsastuksen jälkeen tapahtuu yhtä helposti. Tyypillisiä viritystapoja ovat kaasuttimen suuttimien tai koko kaasuttimen vaihtaminen, pakoputkiston vaihtaminen tai voimansiirron välityksen muuttaminen. Kaikki nämä muutostyöt ovat nopeasti ja helposti toteutettavissa. On selvää, ettei kukaan tuo katsastukseen ajoneuvoa, joka on viritetty, mutta helppo virittäminen mahdollistaa viritetyn ajoneuvon käytön melko vaivattomasti pistemäisestä katsastuspakosta huolimatta. Tästä johtuen parempi keino näiden ajoneuvojen liikennekelpoisuuden varmistamiseksi on satunnainen tienpäällä tapahtuva tarkistaminen. Teknisestä viasta johtuvilla onnettomuuksilla on häviävän pieni osuus näiden ajoneuvojen kaikissa onnettomuuksissa.

Määräaikaiskatsastuksen sisältö

Esityksessä esitetään laajennettavaksi Liikenteen turvallisuusviraston valtuuksia antaa tarkempia määräyksiä katsastuksen tarkastuskohdista ja tarkastusmenetelmistä. Katsastuksen tarkoituksenmukaisuutta, sen laajentamista tai kaventamista pitää seurata jatkuvasti. Katsastuksen tarkoitus on varmistaa ajoneuvojen liikennekelpoisuus varmistamalla riittävällä tavalla ajoneuvojen liikenneturvallisuus ja toiminta ympäristövaatimusten osalta. Tätä toteutettaessa tulee aina arvioida riippumattomasti muutosten vaikutuksista saatavat hyödyt ja haitat. Tällä hetkellä ei ole erityisiä

tarpeita katsastusten sisällölliselle laajentamiselle. Ajoneuvojen laatu paranee ja itsediagnostiikka lisääntyy jatkuvasti ja tästä syystä katsastuksen laajentamiselle ei ole nyt erityisiä tarpeita.

Katsastusvälin muuttaminen

Trafin virallisten tilastojen mukaan henkilöautojen määräaikaikatsastuksen hylkäysprosentti on alentunut trendinomaisesti kaikissa korkeintaan 12 vuoden ikäisissä autoissa viimeisen viiden vuoden aikana. Kun kolmevuotiaista autoista hylättiin katsastuksessa vuonna 2011 yhteensä 5,45 %, hylättiin viime vuonna 3 % katsastetuista autoista. Viisivuotiaiden kohdalla hylkäysprosentti on romahtanut reilusta 11:stä 6,7:een ja kuusivuotiaiden 13:sta 8 prosenttiin.

Uudehkojen henkilöautojen katsastuksessa hylkäysprosentti on jo niin pieni ja alenee niin nopeasti, että katsastusväliä on syytä harventaa nykyisestä 3-2-1-1-1... –järjestelmästä esityksen mukaisesti 4-2-2-1-1-1.... –järjestelmään. Vanhoissa autoissa, joissa on enemmän liikenneturvallisuuteen vaikuttavia vikoja, jokavuotinen katsastus on yhä perusteltua. Näidenkin ajoneuvojen osalta on syytä seurata jatkossa miten katsastuksessa hylättyjen ajoneuvojen suhteellinen määrä kehittyy. Mikäli ajoneuvojen kunto ja laatu paranevat, niin on perusteltua harkita katsastusvälin harventamista niidenkin osalta.

Suomessa teknisen vian osuus vakavien liikenneonnettomuuksien välittömänä riskitekijänä henkilöautoissa on liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien mukaan prosentin luokkaa. Raskaan kaluston puolella tekninen vika näyttelee isompaa roolia onnettomuuksissa.

Uudehkojen autojen kohdalla tulisi korostaa nykyistä enemmän takaisinkutsuvelvoitteen käyttöä. Niiden joukossa on katsastuksen hylkäyksissäkin näkyvinä piikkeinä autoja, joissa on valmistusvirhe tai ilmiselvä laatupoikkeama, joka kuuluisi valmistajan vastuulle. Näin toimimalla saavutettaisiin parempi tulos ympäristön, liikenneturvallisuuden ja kuluttajille aiheutuneiden kustannusten näkökulmasta.

Katsastustoiminnan kehittämisessä on tärkeää kiinnittää huomiota myös sen laatuun. Tutkimusten mukaan alan laatu vaihtelee merkittävästi. Tästä syystä on myös mahdollista, että katsastusvälin harventamisen vaikutukset jäävät erittäin vähäiseksi, koska mahdolliset ongelmatapaukset jäisivät ainakin osittain joka tapauksessa katsastuksessa huomioimatta.

Katsastusvälien harventaminen on esityksen mukaisesti perusteltua. Mikäli katsastus olisi yhteiskunnan rahoittama palvelu, niin harventaminen olisi jo toteutettu taloudellisista ja tarkoituksenmukaisuussyistä.

Henkilöautojen määräaikaikatsastuksen hylkäysprosentit (Trafi)

	2015	2014	2013	2012	2011
1. katsastus (3 v)	3	3,3	3,47	4,1	5,45
2. katsastus (5 v)	6,7	6,72	8,39	10,38	11,06
3. katsastus (6 v)	8	9,73	11,58	12,51	13,01
4. katsastus (7 v)	11,9	13,2	14,35	15,17	16,41
5. katsastus (8 v)	15,3	16,1	16,92	18,8	20,13
6. katsastus (9 v)	18,3	19,1	20,86	22,06	23,2
7. katsastus (10 v)	21,5	22,67	23,76	25,18	27,14
8. katsastus (11 v)	25,5	25,44	27,06	29,29	28,07
9. katsastus (12 v)	27,8	28,89	31,16	30,09	-

Rullaava katsastus

Katsastuksen muuttaminen on tarkoituksenmukainen ja järkevä toimenpide. Muutos mahdollistaa sen, että katsastus teetetään silloin, kun se on tarkoituksenmukaista ja järkevää. Esimerkiksi ajoneuvojen liikennekäytöstä poisto ja siitä seuraava katsastuksen lykkäytyminen mahdollistaisi sen, ettei seuraavaa katsastusta tarvitse tehdä säädettyä varsinaista katsastusväliä tiheämmässä tahdissa. Muutos on tarkoituksenmukainen ja kannatettava.

Kunnioitavasti,

Pasi Nieminen
Autoliitto Ry